GAZETA KRAKOWSKA

Nro 6.

(Z KRAKOWA DNIA 19 STYCZNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Na iedynastym posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 14 Grudnia 1822 roku.

Reprezentant *Mąkólski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey, podnosząc z rozwagi Kommissyi Skarbowey proiekt do ustawy znoszącey podatek Subsidium Charitativum i półpodymnego, odczytał opinią Kommissyi Skarbowey, która odłączaiąc w proiekcie obięte podatki Subsidium Charitativum i półpodymne zgadza się na przyięcie zniesienia Subsidium Charitativum, lecz względnie półpodymnego iest przeciwnego zdania, i dla tego proponuie modyfikacyią, aby inicyatywa do prawa obeymowała tylko proiekt Subsidium Charitativum.

Reprezentant *Lipczyński* chciał wiedzieć przyczynę modyfikacyi, iako też dla czego Kommissyia Skarbowa iest przeciw proiektowi zniesienia półpodymnego.

Reprezentant *Librowski* Członek Kommissyi Skarbowey, tłómacząc powody modyfikacyi wyraził, iż proiekt iako dwa podatki do zniesienia obeymuiący, dla odmiennych zasad istnienia tych, odłączony bydź winien; co zaś do półpodymnego w proiektowanym zniesieniu nieprzyiętego, z regestrów biorczych różnicę tylko o Złp. 1080 w podatku dymowym zapisaną znayduiąc, do proiektowanego zniesienia większey kwoty półpodymnego Złp. 3706 gr. 28 nieprzewidywał zasady.

Marszałek Seymu poddaiąc decyzyi Izby w porządku Art: 124 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne proponowane przez Kommissyią Skarbową modyfikacyie względnie powodów; co do półpodymnego przez Reprezentanta *Librowskiego* Członka Kommissyi Skarbowey przedstawionych oznaymił, iż obięty Regestrami biorczemi ubytek dymowego w kwocie Złp. 1080 pochodzi z sprostowania na mocy uchwały Seymowey dymowego na zasadzie Konstytucyi r. 1775 wyrachowanego i z półpodymnem niema związku, którego kwota proiektem obięta o tyle zmnieysza ogólną Summę na Budżecie przychodów w Tytule podatków stałych dotąd postanowioną.

Reprezentant *Lipczyński* nadaiąc wszystkim klassom mieszkańców Kraiu równy udział do ulgi w podatkach, zgadzał się na odłączenie proiektu, lecz z tym dodatkiem, ażeby tak do podatku

subsidium Charitativum, iako i półpodymnego Senat przesłał inicyatywę do onychże zniesienia.

Reprezentant *Soczyński* Członek Kommissyi Skarbowey z Art: 120 Statutu urządzaiącego Zgromadzania polityczne żądał wprzód decyzyi Izby nad przyięciem proiektu, a potem gdyby się nie utrzymał nad proponowanemi modyfikacyiami, przyczem wzniesieniu proiektowanych podatków uważaiąc, że powód zniesienia tych opiera się na pomnożonych funduszach Skarbu z sprzedarzy Cynku, gdy te na zawsze niemogą zapewniać przychodu Kraiu, nowe zaprowadzenie podatku nie iest tak łatwe, i przezto spadłby ciężar na ogół mieszkańców Kraiu teraz przez w mowie będące podatki pewną tylko klassę dotycze, uczynił wniosek, ażeby pobór podatku był tylko zawieszony, i ante lineam na Budżecie pozostał, dodaiąc: że i tak przeciążeni są Obywatele Miasta, którzy płacą $\frac{5}{8}$ części podatku, a właściciele Ziemscy $\frac{3}{8}$ części.

Marszałek Seymu oznaymił, iż Art: 124 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne oznacza porządek postępowania w razie proponowanych modyfikacyi i decyzyią od przyięcia lub nie modyfikacyi rozpocząć wskazuie, w którym porządku rozbieraiąc w materyi toczącey się podniesione głosy, gdy Senatowi muszą bydź zostawione wolne ręce do obydwóch podatkow proiektem objętych, podług wniosku Reprezentanta *Lipczyńskiego* podał decyzyi, Izby czyli iest za modyfikacyią proiektu w tym, żeby ten odnosząc się do zniesienia dwóch podatków, przez oddzielne proiekta *ieden* do zniesienia podatku Subsidium Charitativum, *drugi* do zniesienia półpodymnego przez Senat był inicyowany.

Reprezentant *Kadłubowski* zabrawszy głos przedstawił: iż Rządzący Senat przewidziąc nieodzowną potrzebę usunięcia podatku Subsidium Charitativum i półpodymnego z przekonania, iż nie wszystkie klassy mieszkańców Kraiu dotyka, a nay więcey włościan Dóbr Narodowych w Gminach Lipowiec, Rybny i Czernichów uciąża, w trzykrotnym inicyowaniu proiektu do tych zniesienia oznacza swą wspaniałą opiekę, do równych przeto uczuć Mowca wzbudzaiąc Reprezentacyą oświadczył się za przyięciem proiektu znoszącego powyższe podatki.

Reprezentant *Darowski* dzieląc przekonanię niełatwości zaprowadzenia nowego podatku przez Reprezentanta *Soczyńskiego* wniesioney, mniemał iednak, że ta obawą niemoże ściśniąć prawa Reprezentacyi w zniesieniu podatków, które ciążąc pewną tylko klassę mieszkańców przeciwią się zasadom podatkowania, a przytem gdyby podatki niestałe wskazały deficit zastosowanie wydatków kraiu do przychodów za porękę sprawiedliwą oznaczał.

Reprezentant *Czapski* przymawiaiąc się za proiektem Senatu, radził przyięcie onegóż, tak co do zniesienia podatku Subsidium Charitativum iako i półpodymnego, które ostatnie z niektórych tylko Dóbr dawniey Królewskiemi zwanych będąc pobierane, ma oznakę widoczną nierówności podatkowania.

Reprezentant *Mąkolski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey, tłomacząc powody Kommissyi Skarbowey za zniesieniem podatku półpodymnego wyraził: iż przez to przychód z podatku Dymowego

znacznego by doznał ubytku.

Reprezentant *Soczyński* uczynił wniosek, ażeby znosząc półpodymne z Dóbr dawniey Królewskiemi zwanych, znieść także i półpodymne przez Miasto Kraków w podatku Dymowym opłacane.

Marszałek Seymu wniosek Reprezentanta *Soczyńskiego* co do półpodymnego z Miasta iako oddzielney natury będący, i proiektem pod rozwagę Izby wprowadzonym nie obięty do oddzielney inicyatywy za złożeniem wniosku na piśmie odsyłaiąc, zwrócił rozwagę Izby na wprowadzone modyfikacyie proiektu, i gdy zaszła iednomyślność, z Art: 124 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne postanowiono przedstawić Rządzącemu Senatowi modyfikacyie proiektu w tym, ażeby odłączaiąc dwa podatki do zniesienia poddane, przesłał nowe inicyatywy:

Jedną do proiektu zniesienia Subsidium Charitativum.

Drugą do proiektu zniesienia podatku półpodymnego w Dobrach Narodowych niegdyś Królewskiemi zwanych przez Włościan opłacanego.

W dalszym porządku działań Seymu:

Reprezentant *Mąkolski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey wprowadził pod decyzyią Izby Prawodawczey proiekt do ustawy przeznaczaiący 10,000 Złp. na umorzenie długów Mamkom od Szpitala S. Łazarza PP. Miłosiernych należących.

Po odczytaniu opinii Kommissyi Skarbowey za przyięciem proiektu

Izba Prawodawcza z przełożeń Rządzącego Senatu opartych na słusznych powodach, okazuiących, że Szpital S. Łazarza na Wesoły przy Krakowie pod dozorem Zgromadzenia sióstr Miłosierdzia zostaiący, niemoże z własnych funduszów zaspokoić długów Mamk m wieyskim za karmienie podrzutków z dawnych lat należących, zamieniaiąc iednomyślnie proiekt Senatu w prawo postanowiła: iż Summa 10,000 Złp. na opłacenie zaległych należytości z dawnych lat Mamkom za karmienie podrzutków przypadaiących, ma bydź z funduszu ogólnego Kraiowego na ten ieden raz wypłacona.

Reprezentant *Mąkolski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey przedstawiaiąc dalsze proiekta Skarbowe, odczytał proiekt Senatu do ustawy wyznaczaiącey stałą opłatę dla Dominiów Miast Okręgowych tytułem Konsumpcyinego podatku w mieysce wybieranego czopowego Mieyskiego od trunków w Miastach Okręgowych wyrobionych lub szynkowanych.

Reprezentant *Majeranowski* względnie wprowadzonego proiektu uznaiąc przedmiot celny z trunków na handel wyrabianych, wyraził iż nad środkami poboru podobnychże opłat zastanawiały się wszystkie Rządy, i nieznalazły dogodnieyszego środka iak przez wydzierżawienie, przy którym wnoszoną obawę zniedotrzymania Kontraktu z strony Dzierżawców przykładem Królestwa Polskiego przez ustanowienie złożenia kaucyi miesięczney racie odpowiadaiącey załatwioną uważał, a ztąd znayduiąc przez proiekt zmnieyszenie znaczne dochodów publicznych, oświadczył się przeciw proiektowi.

Reprezentant *Haller* w ustanowieniu proiektem, że Dominium w proporcyi ludności r. 18$\frac{2}{2}\frac{1}{}$ spisaney ma opłacać na zawsze podatek powyższy, rachuiąc od duszy Złp. 1 gr. 10 uznawał myłną za-

dzię, gdy spodziewać się należy powiększenia ludności, zwłaszcza przy pomnażających się Kopalniach, które napływ ludzi przysposabiaią.

Marszałek Seymu obiaśniaiąc proiekt Senatu oświadczył, iż nie tak wielka iest strata dla Skarbu z przemiany dotychczasowego poboru Czopowego, w zasadzie iednak poboru w proporcyi ludności nastręcza się Skarbowi publicznemu dochód pewny, gdy przeciwnie Rząd dotąd od Dzierżawców doznawał zawodów, w zaprowadzoney Administracyi połączony był znaczny koszt, a Dziedzice doznawali nieprzyiemności, od których przez proiekt uwolnieni zostaią, i Skarb stały dochód zyskuie.

Gdy za przyięciem proiektu podług opinii Kommissyi Skarbowey niebyło iednomyślności, przedsięwzięte zostało sekretne kreskowanie, przez skutek którego z obliczenia okazało się za proiektem głosów 16 przeciw 22, a tak proiekt ulegaiący decyzyi $\frac{7}{8}$ części głosów za nieprzyięty ogłoszony został.

Reprezentant X. *Dubiecki* złożył wniosek na piśmie względem modyfikacyi poboru Czopowego od Miodziarzy.

Reprezentant *Soczyński* złożył prośbę XX. Franciszkanów o alewiacyią w podatku Dymowym.

Wniosek i prośbę powyższą Izba Prawodawcza Senatowi do urzędowego użycia przesłać postanowiła.

Reprezentant *Librowski* przedstawiaiąc, iż Delegowana Kommissyia likwiduiąca pretensyie dostoynego Rządu Królestwa Polskiego, z różnych dowodów r. 1817 wylikwidowała Gromadzie Bronowic wielkich iako Dzierzawców gruntu Dworskiego Summę Złp. 15,661 gr. 12 żądał przeto wstawienia się do Dostoynego Rządu Królestwa Polskiego o przyśpieszenie satysfakcyi tych pretensyi, zwłaszcza że wynikłe z obrachunków na rzecz Królestwa Polskiego pretensyie od Obywateli tuteyszego Kraiu przypadaiące są exekwowane.

Reprezentant X. *Dubiecki* wniosek powyższy głosem powszechnym oznaczaiąc, żądał intynuacyi w imieniu wszystkich Obywateli, którzy likwidowali podobne pretensye.

Reprezentant *Mąkólski* w exekucyi Wyroków zagranicznych, które z przepisów prawa wymagaią dodania przez Trybunał Klauzuli exekucyiney, żądał obiaśniania zasad z mocy których wnoszone exekucye pretensyi Rządu zagranicznego dopuszczone zostaią.

Reprezentant *Kozłowski* podobnież przymawiał się za porządkiem Sądowym do exekucyi w kraiu tuteyszym Wyroków Delegacyi Administracyiney.

Podobnież Reprezentant *Soczyński* zastrzegł sobie wniesienie petycyi Starozakonnego, który tą drogą iest exekwowany.

Marszałek Seymu oznaymił, iż Senat odbieraiąc liczne Wyroki Delegacyi Administracyiney w materyi sprawdzonych pretensyi Obywateli tuteyszokraiowych i Dostoynego Rządu Królestwa Polskiego, znayduie te za odnoszące się do przedmiotu Administracyinego, zwłaszcza ze pochodzą w interessie Dzierżaw w epoce trwania tegoż Rządu zdarzonych, przez strony exekucyi Administracyiney podanych, i w tym porządku z Art: 4 i 11 Konstytucyi rozwagę nad tą materyią iako Administracyiną władzy Senatu zostawioną, za nienależący do Izby przedstawił.

Reprezentant *Ostaszewski* z uwagi, iż Traktatem Dodatkowem tyczącym się Miasta Krakowa w Artykule 14 likwidowanie pretensyi do Mocarstw ościennych wskazane iest, i obrachunek pretensyi Obywateli tuteyszo-kraiowych w połączeniu się z Dostoynem Rządem Królestwa Polskiego dopełniony został, złożył na piśmie wniosek przedstawienia Rządzącemu Senatowi, ażeby drogą dyplomatyczną o zwrot należytości Obywateli tuteyszo-kraiowych, w mianę wypłat do Skarbu Królestwa Polskiego od Nayiaśnieyszych Dworów Austryackiego i Pruskiego weszłych, stosowne kroki przedsięwziąść raczył.

Po poparciu wniosku tego przez Reprezentanta *Soczyńskiego*

Izba Prawodawcza wniosek Reprezentanta *Librowskiego* i *Ostaszewskiego* Senatowi przesłać postanowiła.

Reprezentant *Mieroszewski* w zamiarze ułatwienia stosunków handlowych, związków korrespondencyi i wygody podróżnych złożył na piśmie Proiekt ustanowienia w Okręgu Wolnego Miasta Krakowa dwóch stacyi pocztowych; iedney w Krzeszowicach, drugiey w Corzanowie, a gdy niepodobna byłoby utrzymywać Deliżans dla osób, niemaiąc prawa z naszey strony expedyowania pak, wniosł Mowca, ażeby drogą dyplomatyczną zanieść prożbę do Królewsko-Pruskiego Rządu, iżby Deliżans iego zabierał passażerów, i aby konie potrzebne na stacyach Wolnego Miasta według oznaczoney wzaiemnie taxy przekładał, następnie ażeby Rządzący Senant za obwieszczeniem publicznem iednemu zgłaszaiącemu się o to nadał respective własność poczty pod warunkami zwyczaynemi określić się maiącemi, iako to przesyłanie bezpłatnie korrespondencyi Rządowych, utrzymywania znaków i liberyi pocztowey, i t. d.

Proiekt ten Izba Prawodawcza iednomyślnie Senatowi przesłać postanowiła.

Poczem Sekretarz Seymu na wezwanie Marszałka czytał nadeszłe od Senatu proiekta.

W pierwszym Senat w dalszym ciągu odpowiedzi w okoliczności żądanego przez Reprezentacyią kraiową uchylenia opłat Szkolnych oznaymuiąc postanowienie zawieszenia poboru tey opłaty tak w Uniwersytecie, iako i w Liceach przez rok następny Szkolny 18¾ proiektuie, ażeby na pokrycie ztąd deficit Złp. 12,000 na Budżecie ogólnym rozchodów w rubryce Liceów, i zastąpienie ubytku tego z ogólnych Kraiu przychodów położonym zostało nayprzód Złp. 6000, które z funduszu opłat Szkolnych, w moc pierwiastkowego przez Kommissyią Organizacyyną postanowionego Budżetu do Budżetu Akademickiego na utrzymanie Liceów wpływały, powtóre w podobneyże Summie 6000 Złp. z której różne potrzeby Muzealne Liceów i inne nadzwyczayne wydatki w tychże Liceach zaspokoionemi dotąd były.

Reprezentant *Soczyński* przymawiaiąc się do tego proiektu, wniósł potrzebę kommunikacyi onegoż Kommissyi Skarbowey do opinii, a następnie zastanawiał się, że są dwa Budżeta Akademickie, gdy oprócz 6000 Złp. na Budżecie ogólnym, podobnaż Summa iest także z opłat Szkolnych pobieraną.

Marszałek Seymu oznaymił, iż Senat w opłatach Szkolnych ma Budżet i

Statut Akademicki, z którego Statutu Rada Wielka postępuiąc oznaczyła te opłaty na potrzebę Liceów odezwą Senatu obiaśnioną, i gdy przez Proiekt Senat starał się zadosyć uczynić woli Izby Prawodawczey, przeto Marszałek wezwał Izbę do zamienienia proiektu w prawo, bez dalszey rozwagi, iako z iey własney woli wynikaiącego.

Reprezentant *Librowski* przywodząc, iż Reprezentacyi były tylko wiadome 6000 Złp. na Budżecie z Minerwaliów położone, zgadzał się na pokrycie tych przy zniesieniu opłat Szkolnych z ogólnych funduszów Kraiowych, dalsze zaś wydatki do funduszu oszczędności Akademickich odsyłał.

Reprezentant *Darowski* wyraził, iż kwota 6000 Złp. na Budżecie położona, była tylko połową wpływu z Minerwaliów, które podług właściwego przeznaczenia na potrzebę Liceów używane, przy trwaiącey potrzebie z funduszu ogólnego pokryte bydź winny.

Gdy Reprezentant *Soczyński* dla obiaśnienia obstawał przy żądaniu kommunikacyi proiektu Kommissyi Skarbowey, przeto Izba Prawodawcza postanowiła przesłać proiekt Kommissyi Skarbowey do opinii.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Paryża d. 1 Stycznia.

Jeżeli niektóre z pism zgadzaią się na pochwałę Xcia Montmorency, na którą światły ten mąż stanu zasłużył, tedy znowu niesłuszne są zarzuty Hr. Villele, iakoby przez pismo do Posła Królewskiego w Madrycie Ministeryium nasze sprzeciwiało się wyrzeczonem przez Monarchów w Weronie zasadom, gdy one przeciwnie zawiera szczerą zgodność z postanowieniami wysokich Sprzymierzyńców Króla. Skoro z należytą uwagą zastanowiemy się nad wyrazami tego pisma, nie znaydziemy w niem iak tylko zastosowanie obowiązków opartych na sile, do dzielnych środków, na przypadek, gdyby istotny interes Francyi był daley zagrożony i upadła nadzieia zmiany rzeczy w Hiszpanii. Jak tylko wiadome będą podane przez Austryią, Rossyią i Prussy noty, okaże się czyli Ministeryium nasze wspólnie z temi Mocarstwami działa. W rzeczy samey iakżeby względem bezprawnego stanu Hiszpanii innego bydź mogło mniemania, a przynaymniey o Hr. Villele tak sądzić niemożna, którego usiłowania zmierzaią iedynie do utwierdzenia Monarchicznych zasad, na których opiera się szczęśliwość ludów.

Król mianował Vicehrabię Chateaubriand Ministrem spraw zagranicznych, a byłego Ministra tego wydziału, Xcia Montmorency, Ministrem stanu i członkiem tayney rady.

Izby prawodawcze zwołane są na 28 Stycznia.

Poseł Hiszpański zaniosł do Rządu naszego zażalenie, iż w departamencie wschodnich Pireneów nie dozwolono ogłosić przebaczenia dla żołnierzów wóyska wiary. Tenże Poseł zapozwał do tuteyszego sądu Bankiera Ouvrard, że podiął się pożyczki dla Rejencyi, a drugiego kupca, iż sprzedawał Kolumbiyskie papiery.

Z Perpignanu piszą, iż tam tak wielki śnieg upadł, że zaledwo do Hiszpanii przeiechać można. Od 17 lat nie było w

tych okolicach śniegu.

D. 30 z. m. przybył do Posła Rossyyskiego z Petersburga goniec, i tego zaraz wieczora wyprawił tam innego.

Tuteysze jeograficzne towarzystwo miało drugie powszechne zgromadzenie, na którem w mieyscu nieobecnego Margr. de la Place, P. Walkenaer prezydował. P. Malt-Brun zdał historyczną sprawę o pracach towarzystwa w r. 1822. P. Freycinet czytał instrukcyią, którą towarzystwo dało P. Cocholet, który do Brazylii chce iechać, a P. Jomard zdanie sprawy o drugiey podróży P. Caillaud do Nubii.

Z Baiony d. 21 Grudnia.

W przeciągu 48 godzin przebiegło przez miasto nasze 7 gońców z Paryża do Madrytu i na powrot.

Wieści o utrzymaniu pokoiu zaczenaią nabierać wiary, czego okazuią się skutki w porcie naszem; wiele okrętów wybiera się na połów stokfiszu, którego od nieiakiego czasu zaniechano. Lecz przybycie tu niedawno 12 okrętów z amunicyią znayduie się w sprzeczności z temi o pokoiu wieściami.

Mówią, iż Rejencyia z powodu zimney pory rozkazała rozwiązać bandy w północney Hiszpanii, naczelnicy ich maią przybydź do Perpignanu, Tuluzy i Pau, i gotować się do zaczęcia z 1wszym Marca nowey wyprawy.

Odonel pisać miał list do stoiącego naczele konstytucyynego woyska brata swoiego, w którym wyrzuca mu i innemu bratu niewdzięczność względem Króla i zagraża, iż kiedyś głowami swoiemi przypłacą tey zbrodni.

Od granic Hiszpańskich d. 24 Grudnia.

Jenerałowi Torriios byłoby się pewnie udało zniszczyć roialistów w Lumbier pod Ołonelem lub do Francyi przepędzić, gdyby niebył odebrał rozkazu do wyparcia roialistów pod Eroles z Arragonii.

Członki roialistskiey junty Nawarry przybyły do Baiony. Fleyres i Vlero uciekać musieli z Campredon i okolic przed woyskiem konstytucyynem i z ledwością dostali się do Francyi.

Władza miasta Urgel zaięła własności tych wszystkich, którzy uciekli za zblizeniem się woyska konstytucyynego i dotąd nie powrocili, wyiąwszy pałac Biskupa, ponieważ godny ten prałat przy wniyściu woyska wiary do tego miasta uratował wielu oycom rodzin życie, którzy bez iego wdania się byliby zginęli.

Z Madrytu d. 25 Grudnia.

Wszystko tu dawnym idzie sposobem; posiedzenia Stanów odbywaią się spokoynie i z powagą. Towarzystwo Landaburskie odbywa iak dawniey swoie posiedzenia; mowca iego Romero Alpuente, o którym słychać było, iż ma bydź na wygnanie skazany, otrzymał od Ministeryium zapewnienie, iż może w stolicy bawić.

Między naszem Rządem i zagranicznemi Posłami zachodzą w tey chwili układy; ale osnowa ich dotąd niewiadoma.

Dziennik *Universal* wyraża: Z Werony donoszą, iż Ministeryium Francuzkie wezwie nas do oddalenia z kraiu Peppego i innych stronników naszey sprawy; lecz na to krótko odpowiemy: niechay Francyia da pierwszy przykład w oddaleniu Jenerałów Eguia, Quesady, Odonela, Longa, Laguna, i t. d. Tenże

dziennik i *Espectador* zbiiaią twierdzenia pism Francuzkich, iakoby Król był moralnie uwięziony i Ministeryium składało się z Jakóbinów.

Merino, Cuevillas, Zavala i Pastorcillo utracili pod Reinosa 82 ludzi w zabitych, 121 w poymanych, wiele broni, koni i taborów.

Traktat przymierza między Hiszpaniią i Portugaliią został d. 16 b. m. ostatecznie zawarty, i będzie w tych dniach do zatwierdzenia Stanom podany.

Handel nasz zagraniczny prawie zupełnie ustał, ale wewnętzny polepszył się od nieiakiego czasu.

Od brzegów Menu d. 1 Stycznia.

Przechodzący przez Szląsko Grecy wynoszą 120 osób. Paszporty Rossyyskie przepisuią im drogę z Odessy przez Niemce do Marselii. Wyrażono oraz w nich, iż podróżnym oddziałami po 16 osób idącym dostarczana ma bydź żywność.

Powszechne polityczne Roczniki Niemieckie zabronione są we Francyi.

Xięni klasztoru w Essen, Maryia Konegunda Xiężniczka Saska, darowała parafii Katolickiey w Rellinghausen na ukończenie budowy Koscioła 600 tal. Zmarły w Essen Nierman odkazał na tenże cel parafii Katolickiey w Solingen 60 tal. Zmarły w Düsseldorfie tayny medycyny Radca Abel, odkazał dla ubogich wszystkich trzech wyznań tego miasta 150 tal. a zmarła po Pastorze wdowa Spengler odkazała dla Ewanielickiey gminy w Kaldenkirchen 100 Szwaycarskich Zr. Małżonkowie Steinbüchel w Richrath darowali tamteyszemu Katolickiemu Kościołowi 50 tal.

Pomiędzy odkryciami nowych wędrowników zasługuie szczególniey na wspomnienie P. Calliaud z Nantu, który przed kilku laty zwiedził okolice i pustynie Tebów. Natrafił on przypadkiem na koczuiący szczep, który go gościnnie przyiął i dozwolił mu przebydź całą pustynią. Ludzie składaiący ten szczep, nie mieli naymnieyszego wyobrażenia, co się za ich obrębem dzieie, i suche swoie piaski tak powabnemi znaydowali, iż nie mogli poiąć, aby P. Calliaud poznawszy ich przyiemność, mógł się zdobyć na ich opuszczenie. Obeznawszy się podróżny z ięzykiem tego ludu, dowiedział się, iż w tey pustyni znayduią się ieszcze zabytki starożytnego miasta. Ożyło zaraz w nim życzenie widzenia go, i wymogł na kilku odważnych mężach, że go tam poprowadzili. Po kilku dniach trudney podróży przybył nakoniec do tego miasta, które przewodnicy iego nazwali Sekket. Nie wiedział czyli miał oczom swoim wierzyć, gdy znalazł w niem ieszcze 500 kamiennych domów, w których żadna ludzka dusza nie mieszkała. Przebiegał od iednego do drugiego domu, a gdzie niegdzie z gmachu na gmach. Na domach znalazł ieszcze ślady rzeźby i rozmaitych ozdób, a w gmachach lampy z wypaloney gliny i skorupy z wazonów, które nie zostawiały żadney wątpliwości o początkowey piękności swoiego kształtu. W pobliskiey miasta skale znayduią się trzy świątynie wykute, w których poznać ieszcze można Egipską i Grecką budowę, którey P. Calliaud kilkanaście tysięcy lat czasu naznacza.

DODATEK DO N^ro 6. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19 STYCZNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Smutne jęki dzwonów w Kościołach Miasta tego zapowiedziały Publiczności zgon Urszuli z Trzebińskich Darowskiej, niegdyś Szymona Werychy Darowskiego Pisarza Ziemskiego Krakowskiego, w Kronikach Obywatelstwa Znakomitego męża Małżonki, która przeżywszy 68, a Wdowieństwa 37 lat, w dniu 9 Stycznia r. b. życia dokonała. — Łzy Familii, Przyiaciół, Sług, Sierot, Ubóstwa, i Włościan, jękom tym towarzyszyły. — Pani ta połączona Krwią z naypierwszemi w Kraiu Domami, jako w prostey linii z Matki, Potomek Przecława Szembeka Kasztelana Kamienieckiego, szczęśliwe Ojca siedmiu Synów, za Panowania Augusta IIgo, i IIIgo Królow Polskich, zasiadaiących w Senacie lub pierwsze w Kraiu, i w Hierarchii Kościelnej piastujących Dostojeństwa, równe rodowitości zaszczyty i z Ojca Adama Schylchry Trzebińskiego, Starosty Haczowskiego odziedziczyła. — Lecz te zacności znamiona, Kolebkę Jej otaczające, przy progach Grobu znikać musiały; rzetelną zaś, i nieodstępną do Grobu zacnością, były Jej Cnoty w duchu Religii wypielęgnowane, a dla Ludzi użyteczne, którymi Życie swe ozdobiła. — Jeszcze w dziecinnych latach, gdy zaledwie usta Jej imiona potrzeby, ubóstwa, kalectwa wymówić zdołały, już serce na Jch widok tkliwe, sprawę ich utrzymywać umiało, szukając ratunku w możności Babki swey Anny z Wybranowskich Trzebińskiej, Kasztelanowy Bickiej, w którey Domu pierwsze wychowanie, wzięła. — Z tak szczęśliwą wróżbą rozwijające się skłonności, stały się napotem przez całe życie ulubionym Jej serca nałogiem, a Opatrzność przeznaczyła Jej los, któryby dobroczynnym iego zamiarom odpowiadał. — Nie było więc rodzaiu nędzy, którаby Twarz Jej odwróconą dla siebie widziała; nie było potrzeby, dla którejby ręka Jej czegoś oszczędziła. — Ubogi nie jęczał pod Jej domem, w długiém oczekiwaniu litości nad sobą; Sierota szukał w Niej nowej dla siebie Matki, i taką Ją znalazł; Włościanin w niemocy, lub niedostatku biegł do Niej z ufnością o ratunek, i gdzie tylko miłosierdzie działać mogło, tam Jej litości, i pomocy nigdy nie zabraklo. — Najcelnieyszą korzyścią Jej Edukacyi, było zamiłowanie Religii, do której zastosowana pobożność, nic w sobie nadzwyczaj-

nego, nie szczęśliwego nie miała. — W Jej duchu wszystko czynić, Jej świętością nadzieje swe zasilać, i najściślejszem dopełnianiem iej obowiązków, zatrudnienia swe układać; była to reguła Jej życia, którema spokojne sumienie zawsze towarzyszyło. — Opatrzność nie dozwoliła, aby się długiem pożyciem z Ukochanym cieszyła Mężem. Zaledwie bowiem przeżywszy z Nim niespełna lat czternaście, widziała się bydź osieroconą z sześciorgiem Dzieci, których zarządzenie losu, umieraiący Ojciec, Jej, iako dobrej Matce bezwarunkowo z zaufaniem poruczył — W nowej tej Epoce życia, Imie Matki zawsze Jej obecne, wszystkie uczucia serca, i troskliwości tak zajmowało, aby Edukacya Dzieci w uformowaiu Jch, na cnotliwych Ludzi, i dobrych Obywateli, z szczęściem Jch losu, nieoddzielną była. — Religiia, poczciwość, miłość Ojczyzny, było to codzienne hasło, którem serce tej Matki do Dzieci przemawiało, a przykład Ojca w wyliczaniu Jego Cnot, i Zasług, został dziedzicznym do naśladowania wzorem. — W śród pięknej nadziei, jaką serca Matek troski swoje w wychowaniu, i Edukacyi Dzieci osładzać zwykły, zachmurzyła dnie życia tej dobrej Matki, śmierć trzech Synów, do których Grobu, łzy Macierzyńskiej czułości przesławszy, w pozostałych dwóch Synach Józefie, Alexandrze, i Córce Joannie, Felixa Skórkowskiego Małżonce, reszty dni swoich pociechy szukała. — Jakoż Dom Jej zamieszkania w Dobrach Balice, znanych z przyjęcia Króla Henryka Walezyusza przez Firleja Marszałka Koronnego, pod ówczas tychże Dóbr Dziedzica, najwięcej zawsze świetności przybierał, gdy otoczona Gronem Dzieci, Wnóków, i Wnuczek, dobroci Im serca swego udzielać, a z Ust Jch Imie Kochanej Matki, i Babki słyszeć mogła. — Któżby tak dobrej Matce, tak Dobroczynnej Pani, tak zacnej Obywatelce, (bo i to Imie z wdzięcznością w potrzebie Kraju, i od Woysk Narodowych, w dobrach Jej Konsystujących, przyznane sobie miała) najdłuższych lat życia nie życzył? ... Lecz kilkoletni kaszel płuca osłabiając, wszelkie sposoby przywrócenia Jej pierwszego zdrowia, nieużytecznemi robił. Przeniesiona do Krakowa, aby pod czułem dozorowaniem Doktora zostawała, w pogorszającym się coraz bardziej stanie słabości, opatrzona SS. Sakramentami, których udzielenia sama żądała, dawszy Błogosławieństwo Obecnym, i usługi sobie czyniącym Dzieciom, i Wnukom, w śród Jch łez życie skończyła. — Zwłoki Jej w dniu 12 b. m. do Kościoła Archipresbyteralnego P. Maryi licznem Zgromadzeniem Duchowieństwa, Mieszkańców tego Miasta, oraz przybyłych z Dóbr Balice Gromad otoczone, po odprawionem nazajutrz Uroczystem Nabożeństwie, w Grobie familijnym złożone zostały. — Nietrzeba było szukać Mowcy, któryby Obraz zacności tej Pani, pięknemi wymowy malował farbami, bo najwymowniey o niej mówią, i mowić będą Ci wszyscy, których serca dobroczynnością swą zając umiała.

Z Londynu d. 27 Grudnia.

W politycznych naszych schadzkach sprawy wschodu i zachodu są celem rozmów. Rozchodząca się pogłoska, iż Grecy losowi swoiemu zostawionemi będą, mało znayduie wiary, ponieważ i tu powszechnem iest życzeniem, aby stan tego uciśnionego ludu, pomimo suro-

wościwego obyczaiów, był ulepszony, a to stać się nie inaczey może, iak tylko przez pewny rodzay niepodległości. Kupcy nasi sądzą także, iż niepodległa Grecyia więcey będzie pomocną niż szkodliwą Angielskiemu handlowi, i pokładaią zupełne zaufanie w Rządzie, który będzie wiedział iakie przedsięwziąść środki tak dla utrzymania powagi, iako i pożytków Anglii. — Teraźnieyszy stan rzeczy między Francyią i Hiszpaniią nakłania się więcey do pokoiu, niżeli do woyny. Rząd Francuzki nie odwołał ieszcze Posła swoiego z Madrytu i tak prędko tego nie uczyni. N. Król Francuzki miał nawet przy pożegnaniu Xcia Wellington zapewnić, iż wszelkiego dołoży starania dla utrzymania pokoiu.

Lord Liwerpool, Xże Wellington i Lord Melville mieli naradę z P. Cannig w kancellaryi spraw zagranicznych. Ostatni podczas bytności swoiey w Brighton miał zaszczyt pociągnionym bydź do stołu Królewskiego.

Listy z Plimut donoszą o odpłynieniu ztamtąd eskadry do zachodnich Jndyy.

W Kalkucie otworzone zostało nowe kollegium dla Hindostanu, w którem dawane będą wyższe nauki.

Posiedzenia Kongressu Ziednoczonych Stanów północney Ameryki rozpoczęły się d. 2 Grudnia. Otworzenie związków handlowych z zachodniemi Angielskiemi Jndyiami nadało nowy ruch Ameryk ńskiey żegludze.

Od granic Tureckich d. 22 Grudnia.

Doniesienia z Stambułu przez Bukarest nadeszłe opiewaią: Głowa Haled-Effendego zatchnięta iest przed bramą Seraiu i mnostwo schodzi się ludzi, dla nasycenia się widokiem strasznego wiernika, którego Sułtan poświęcić musiał. Na tablicy zawieraiącey iego zbrodnią, obwiniony iest: że powierzonego mu od kraiu nieograniczonego zaufania naysromotniey nadużył. O ostatniey chwili iego życia oznaymiono urzędownie, że gdy Kapidzi Baschi do niego przybył, wziął się z 40 wiernemi swoiemi ludźmi do obrony, ale od przeważaiącey liczby został zrąbany. Tak przynaymniey w chwili śmierci okazał osobistą odwagę i w oczach Muzułmanów stał się godnym wyniesienia siebie przez Sułtana na wysoką dostoyność. — Tymczasem w pewnym względzie zachodzi ciągle ieszcze w Stambule niespokoyność; Janczarowie osadzaią wszystkie mieysca oddalonych Ministrów swoiemi kreaturami. Sułtan udał się w tych dniach inkognito do W. Wezyra, zapewne dla szukania iego rady w teraźnieyszem przykrem położeniu. Rozmowa trwała przeszło trzy kwadranse i zaraz potem nastąpiło oddalenie wielu wysokich urzędników, a mianowicie tych którzy oddawna byli cierniem w oczach Janczarów. Co daley nastąpi, trudno zgadnąć. — Tatarowie przywieźli tam urzędową wiadomość, że Churszyd Baszą umarł; ale lepiey wiadome osoby twierdzą, iż przez samobóystwo zopobiegł losowi, który mu groził. Sułtan na propozycyią Janczarów mianował Seraskierem działaiącego przeciw Morei woyska Czeledin Baszę Bosnii, który dawniey był już na to dowództwo przeznaczony. Wraz z tą wiadomością oznaymiła Porta o odniesionem w A[illegible] armii przez Omer Vrione zwycięztwie, przyczem niektore miasta spalić miano. — Z Posłami Chrześciańskich Mocarstw nie zachodzą od zaszłey zmiany żadne porozumienia, i Lord Strangford za powrotem niemałą znaydzie różnicę, po-

nieważ Janczarowie nie są wcale skłonnemi do przypuszczenia dyplomatycznego wpływu.

— D. 24. —

Podróżni, którzy w 13 dniach z Laryssy do Belgradu przybyli, opowiadaią ostatnie chwile życia Churszyda Baszy. Gdy d. 19 Listopada przybyło do Larissy dwóch Kapidzi Baschi z rozkazem ucięcia Churszydowi Baszy głowy, wymógł na nich kilka dni zwłoki i starał się przez ten czas uzyskać offiicerów woyska swoiego; ale gdy mu się to nie udało, wypił d. 23 truciznę, i wyzionął ducha. Tak więc waleczny Seraskier, który aż do ostatniey chwili okazywał się przychylnym do okrutnego Sułtana, w 9 miesięcy po zwycięženiu Ali Baszy, zakończył życie. Od znakomitszych Turków iest w Belgradzie żałowany, ponieważ nie należał wcale do liczby poczwar, które w państwie Osmańskim splamiły się długiem szeregiem barbarzyństw. Co przeciw Chrześciianom czynił, niemożna mu za złe poczytać, ponieważ był gorliwie do Islamizmu przywiązany i w otwartey z niemi zostawał woynie. Zgoła śmierć iego iest wielką dla Porty stratą, bo trudno, aby zręcznieyszego od niego Wodza posiadała. Następne doniesienia z Larissy wyiaśnią zresztą co się z iego woyskiem stało, które rozbiegło się iak tylko d wiedziało się o śmierci iego.

Podług pism Francuzkich Dowódca Angielskiego okrętu Cambrian, Hamilton, oznaymił admiralicyi na Hydra, iż Rząd iego uznaie ogłoszone przez Rząd Grecki zamknięcie brzegów Tureckich i żądał dokładnego obiawienia portów, które są tem ogłoszeniem objęte, dla uwiadomienia Konsulów Angielskich, ażeby do nich paszportów nie wydawali. Zapewniaia także, iż Konsul Francuzki w Smirnie uwiadomił kapitanów okrętowych swoiego narodu, aby stósowali się do ogłoszonego przez Rząd Grecki zamknięcia. Mnostwo Europeyskich okrętów, które z różnych okolic do odnogi Napoli di Romania przybyły, cofnęły się, skoro dowiedziały się od Greckich kapitanów o zamknięciu tego portu. Dwa tylko, które usiłowały się przerznąć, zostały przez Greków zabrane.

Naywiększe stopnie zimna.

Dnia 9 Stycznia 1823	stopni zimna	— 17, 8
— 10	. . . —	— 18, 0
— 11	. . . —	— 15, 6
— 12	. . . —	— 9, 0
— 13	. . . —	— 7, 0
— 14	. . . —	— 11, +
— 15	. . . —	— 10, 6

Teatr Narodowy.

Dziś w Niedzielę d. 19 b. m. dana będzie Komedyia w 3 aktach, z francuskiego przez A. Zółkowskiego przełożona, pod nazwiskiem: *Dwóch Wielkich Piotrów*, czyli *Wóyt Saardamski.*

We Wtorek zaś dnia 21, na benefis Franciszka *Pique*, dana będzie Komedya w 3 aktach, pod nazwiskiem: *Kto pierwszy ten lepszy*, czyli *Cztery mile drogi*. Poczem nastąpi Komedyia w 1 akcie, z francuzkiego J. J. Rousseau na ięzyk polski przełożona, pod nazwiskiem: *Narcyz* czyli *Zakochany sam w sobie.*

DONIESIENIA.

W dniu 21 Stycznia r. b. o godzinie 9 z rana w Krakowie na Klenarzu pod L. 17 odbędzie się w drodze exekucyi Sądowey licytacyia zatradowanego zboża w ziarnie, niemnicy meblów i sprzętów domowych.

Tegoż dnia o godzinie 2 popołudniu na Kazimierzu w żydowskim Mieście pod L. 1 odbędzie się licytacyia różnych ruchomości, iako to: Komody, Sabasnika, Cyny, Szkła, i innych sprzętów za gotową zapłatę. — W Krakowie dnia 16 Stycznia 1823 roku.

H. Salomoński, Kom: Sąd: